

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

18 Cuius sit naturæ, superioribus legibus definita emtio & ve[n]ditio, & de
fine eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

secunda, *l. si venditor*, 17. §. *sed et si eo*. & vere offerant: nam falsus emtor subiectus priori, non nocet. *l. eum qui*, §. *cum iugur*, de *in diem addit.* Itaque & ipse emtor, licitatione vincere potest, & seipsum, & secundum emtorem, & ita uti in diem additione: & si duo eo pacto emtor, alter illorum offerre meliorem conditionem potest, & additione vincere. *l. quod si uno*, 16. §. *verum est*, eod. tit. & resoluitur venditio prior, videlicet si venditor oblata meliorem conditionem admittat, non aliter: quia in eius potestate est recitare, nisi actum quoque sit in pacto, ut oblata meliori conditione liberum sit priori emtori resiliere. Nam tunc oblata meliore, volente emtore, etiam repugnante venditore dissoluta erit emtio prior. *l. Sabinos*, 12. de *in diem addit.* Cauendum tamen est, ut notat Paulus, ne emtor alium non idoneum emtorem, qui solvendo non est, subiecerit, cui maiori pretio res addita est. Nam tunc datur actio venditori aduersus priorem emtorem, & pro fructibus, & quanti sua interest non esse id factum, ut & si deterior res facta est. Si autem nec emtor, nec venditor subiecerint eum, qui cum idoneus non esset, tamen pluri ei addita est res, abutit est a priore emtione. *Paulus in l. si venditor*, 17. de *in diem addit.*

8. §. Quod si emtor ipse primus licitatione secundum offerentem meliorem conditionem vicerit, & tantumdem obtulerit, illud dignum obseruatione est, ut ex noua emtione censetur dominus: & ita fructus ante perceptos restituere cogatur a priore emtione venditori, & *l. Sabinos*, 12. de *in diem addit.* P. præter corpus, nihil sequitur quod uenerit. *l. si venditor*, 17. §. *præter eod.* Si autem intra certum tempus pacto placitum non offeratur, melior conditio, pura emtio censetur: & a tempore emtionis facit fructus suos. *l. 2. de in diem addit.*

9. §. Quarto loco ex consensu forma emtionis datur, per pactum legis commissoriae. *Lex, id est pactum*, *l. 1. §. si conueniat, de positi*, *l. legem quam dixisti*, C. de *pact. commissoria*, est pactum in pura venditione, quæ tamen sub conditione resoluitur potest, *l. 1. de lege commissor. lib. 18. P. tit. 3.* ealege factum, ut si ad diem dictam pecunia soluta non sit, res sit in emta, *l. 2. eod. tit.* scilicet si venditor, in cuius fauorem hoc pactum sit, in mentem esse velit, *ro 3 al ter. d.*

10. *l. 1. §. eod.* In quo lege hoc agi intelligendum est, ut emtor remeant sibi, in quo iure fructus recipiat. Sed si res renouisset, ut utar uerbis Neratii Iurisconsul. id est, per conditionem redeat ad venditorem, non soluto, intra tempus constitutum, pretio, de his datur iudicium in emtorem. Quod nihil penes eum residere oporteret ex re, in qua fidem sefellisset, *Nerattus in l. fundo*, *d. 1. l. 1. de leg. comm. §. nisi partem pretii emtor iam soluerit*, & illud perdat, nõ ex soluta fide, quemadmodum fit de arboribus. *l. 1. de emt. apud Iulian.* Nam tunc Neratii humanior sententia uia est, ut qui ita perdidit, fructus interdum lucretur, *l. 4. §. 1. eod.* siquidem plerumque in emtionibus dantur arboræ, ut dixi, quæ, si intra definitum tempus non soluantur pretium, resoluta emtione, remanent penes venditorem. *l. de lege commissoria, 6 eod. l. 1. de pact. inter emt. & vend. C. lib. 4. tit. 5. 4.*

11. §. Ceterum quod cum in solius venditoris potestate sit, ut effectu huius pacti, *d. l. 1. §. 3. de in diem addit.* eleganter respondit Papiianus, statim ut commissa lex est, hoc est, ubi aduenit dies constituta solutioni, & ea facta non est, statuere venditorem debere, utrum commissoriae uel exercere, an potius pretium petere: nec posse, si commissoriae elegerit, postea variare. *l. si fundus*, 4. §. *elegantior, eodem.* Quamobrem, si post diem lege commissoria comprehensum venditor legem dictam non exercuit, seu partem reliquæ pecuniæ accepit, uidetur recessisse a commissoria. *in dict. l. de lege commissoria. §. fin.* Idipsum quoque si post diem debitum *l. in eod.* pretium, uel utras pretii, *l. 4. C. de pact. inter emt. petitur*, nec postea ad eam redire potest. Simili modo, si die statuta, uel ante, emtor obtulit pretium, uel absente venditore, se solutioni faciendæ paratum esse contestatus est, & pecuniam consignatam depoluit, erit abutit legem commissoriae. *l. 4. §. fin. & l. fin. eod.* Cui reiectione quæ de mora antequam dicuntur, conuenire possunt. *ex l. transiisse, de actio. P. l. acceptam, de usur. C. l. ob signatione. C. de solut.* Quod & in aliis similibus casibus statuendum, quibus constat per emtorem factum non esse, seu non fuisse, quominus solutio fieret. nam quemadmodum factum eius, mortuo venditore, si cum posset solvere tutor pupillis venditoris datus, non soluit, ei nocet, quia per eum stetit, *l. Sciui*, 10. de *rescinden. vendi. lib. 18. P. tit. 5.* nec moram purgat, *l. in actio, 12. §. fin. de act. P.* ita contra, si per eum non stetit, nocere ei lapsus temporis non debet. Dissoluta per legem commissoriae emtione agit venditor actioe ex vendito pro repetitione rei vendite & tradita, item & rei vindicatione. *l. 3. & 4. C. de pact. inter emt. l. si quis hac, de rei vindic. P. l. ea lege, de condi. ob caus.* Eademque actioe ex vendito reperit fructus ex re perceptos, & in quantum deterior facta sit res. *l. 4. de lege commissor. P. Item si conuentum sit in eo pacto, ut si eandem rem alii venderet venditor, quanto minoris a priori repetat. dict. l. 4. §. in commissoria, l. si Celsus, 6. §. si fundus, de contrahen. emt. in P.*

¶ H. c. t. pactum legis commissoriae in emtionibus probatum est, at in pignorum constitutione reprobatum, ut impium: ut si quis ita pignus ob pecuniam datam modo accepit, si intra certum tempus pecunia soluta non sit, pignus repeti non potest. *l. fin. de dictis pignorum, & de lege commissoria in pignoris. rescinden. lib. 8. C. tit. 3. §. c. significans, c. 7. de pignor. lib. 3. Decretalium. tit. 2. 1.* Quinto, si aliud pactum adici potest emtioni, ut si res vendita, displicuerit emtori intra certum tempus, reddatur: ratione cuius, actio ex emto est, uel proxima in factum datur. *l. si conuenit, 6. de rescind. vend. P.* Si enim res displicuerit, sub conditione venditum resoluitur, & redhibitoria actio aduersus venditorem competit, *l. pen. de adit. act. C. lib. 4. tit. 58.* ualeatque hoc pactum & ad tempus certum conceptum, si intra diem certum displicuerit: & in perpetuum, si in perpetuum displicuerit: & sine tempore quo casum displiceat intra sexaginta dies exprimendum est. *l. quod si uoluit, 3. §. si quid ita uenerit, de adit. edict. lib. 21. P. tit. 1.*

¶ Sexto, si aliud pactum redhibitionis adiciatur, quod uocant pactum de retrouendendo, uel reemere, de quo postea, Deo fauente, dum de redhibitione agitur. Eius forma est, ut emtor rem restituat, si intra certum tempus ei pretium restituatur, uel quod docantur restitueretur. *l. 2. de pact. inter emt. & vendi. C.* In summa alia pleraque pacta, tempore contractus inter emtorem & venditorem possunt fieri, quæ seruanda sunt, si iure non reiciantur, & ab emtione postiore pacto non recedatur, *l. penult. de pact. inter emt. & venditor. C.* obseruatis pactis quæ addunt, uel detrahunt emtioni ex distinctione Papiiani. *in l. pactis conuentis, 7. 1. de contrah. emt. C. Meminit ius singulariter de pacto ualido in venditione serui, ne aliquo loci maneat propter securitatem domini, in l. 1. de seruis exportand. lib. 18. P. tit. 7. 1. 3. & in C. eod. tit. lib. 4. tit. 55.* ualeatque exportetur, *l. 2. eod. tit.* si inter sit uendens, non aliter, *l. seruus ea lege, 7. eod. tit. P.* si ita ueneat ut manumittatur, *l. qna situm, 8. & l. fin. eod. tit. si mancipi sita fuer. alien. ut manumittit. lib. 4. C. tit. 57.* si mancipi ueneat ea lege ne prostituatur. *l. 1. & 2. eod. tit. si mancipi sita ueneat ne prostituatur. lib. 4. C. tit. 56.* Item de cautione seu stipulatione simplicia, qua euictionis nomine simplicium pretium venditor restituere promittit. *l. euictio, 16. de euictio. P. & l. euictio, 70. & l. fin. in uenditione, 60. eod. tit.* Et t. de dupla re, seu pretio rei restituendo in causa euictionis, quando res pretiosiores venduntur, non in aliis, *l. emtor, 37. de euictio. lib. 31. P. tit. 2.* pro qua etiam conueniri potest ut simpla, & duplum, & triplum, aut quadruplum promittatur, agiturque eius nomine ex emto, etiam sine iustificatione, ex nuda promissione, nisi aliud conuenierit, ut utrumque docuit Paulus, *in l. si dictum, 56. eod. tit. de euict. & Herennius, l. si plus, 74. eod. tit.* Sed t. & hæc cautio pro euictione, ubi nihil dictum de ea est, ex consuetudine locorum, ubi fuerit contractus, legem accipit, ex responso Caii. *l. si fundus, 6 eod. tit. 17.*

Qua iure etiam distinguitur, de modo stipulationis, num sit habere licere per uenditorem & heredem eius: quo casu non recedatur, nisi pro pretio, si ab alio, quam a se, uel herede suo euincatur: si tamen & per se, & per alias personas omnes non fieri, quominus rem habere liceat, promiserit, quanti emtoris interest non habere, etiam ex facto alterius, ultra pretium tenetur. *l. emtorem, 12. §. qui autem, de actio. emt. P. l. stipulatio sita, de uerbor. oblig. P.* Accedit & emtionis seruitutum, in quibus uacue possessionis traditio, ut incorporatum, nulla est, cautio illa patientiæ, quæ instat est traditionis, per uenditorem seruitutis per suum prædium eundi, quominus emtori ire agere queat. *l. 2. §. si iter, de act. emt. P.*

Cuius sit nature, superioribus legibus definita emtio & uenditio, & de fine eius.

C A P. 18.

- 1 Synallagma contractum quid.
- 2 Duo genera eius.
- 3 Emtionis uis, & quomodo differat a donatione.
- 4 Emtionis contrahenda finis.

Emtio

Emtio quomodo dominium transferat, eod.

7 Venditione duobus eiusdem rei facta, an traditio in secundam dominium transferat.

8 Constitutum eius est natura contractus cui accedit.

9 Clausula, &c. notiorum quas clausulas continent.

10 Emptoris cuius periculum, vel commodum.

Non dubium est, emtionem esse ex contractu numero qui *ἀντάλλαγμα* habeat, id est, utrinque obligationem, *l. Labienus, §. contractus, de verb. sign. ἀντάλλαγμα* porro G. accis, proprie, quidam permutatione exerceret commercium, ut & illis *ἀλλάξω*, & Attice *ἀλλάττω*, mutuo & *ἀλλάττωμαι*, permuto, commuto, unde *ἀλλάττω* pacificor, scilicet interueniente commutatione, & *ἀντάλλαγμα* est, *§. S. c. Aristotiles, Ethic. ad Eudemum*, duo genera facti *ἀντάλλαγμα* sunt: *ἐκούσιον* & *ἀκούσιον*, voluntariorū, & non voluntariorū. Voluntaria esse dicens, emtionem, venditionem, scenerationem, &c. que inter volentes fiunt. Involuntaria autem, ut, furtū, veneficium, adulterium: que qui sem fiunt a volentibus, sed que iniurios obligant ad pœnam res contrahunt. *§. Emtio fita*que maxime *ἀντάλλαγμα* est, quia ea res fit emtoris, pretium venditoris. Quo nomine distat a locatione, in qua non transit dominium in conductentem, *l. consentit, §. 5. de contrah. emt.* Distat & ab aliis contractibus, quibus ex altera tantum parte obligatio nascitur, ut in donatione, in qua qui donat, obligatur ad dandum. *l. Aristotiles, §. fin. de donat. si quis argenteum §. fin. autem, C. eod. tit. l. ad res donatas, de edict. edict. cap. si ubi absentis, de proben. in Sex. at is cui donatur, si nollet, non cogitur accipere, *l. immo, de reg. iur. P.* Proinde cum quis pretium recipit, non ex auctoris, donationis causa, non videtur vendere, *l. p. in l. cum quis, §. 5. de contrahen. emt. l. 3. §. l. emti fides, §. 9. §. fin. C. eod. tit.* non eo tamen iusticias, commisseri posse donationem & emtionem, *l. Ulpianus in l. si quis donationis causa, §. 8. de contrah. emt. P.* Item emtionis contractus est, nominatus, habens nomen elegans & proprium, prout ab aliis emtionibus generali nomine intellectus explicatur, *l. iurisscientium, de pact. P.* bonæ fidei, *Ulpianus in l. ex emto, §. de act. emt. P.* ut valde & etiam interitum vsq; officiat dolo, *l. si dolo aduersaris, §. de rescinden. ven. C. l. eleganter, §. de dolo, vide que in libro generali conventionis de dolo diximus.* *†* Finis ad quem dirigunt actum contrahentes in emtionem, est, ut emtor det pretium, & faciat eius dominum venditorum, *l. ex emto, de contrahen. emt. §. 1. de auctor. iuro.* & venditor faciat dominum emtorem rei, eamq; tradat idem, eaque est intentio, *l. cum mansuata, §. fin. de contrah. emt. l. contractus, de fide instrumetorum, §. 1. de emt. apud Iul. Tale autem ius transferre venditor debet, quale vendit: non tamen rem emtoris præcise facere tenetur, *l. si sita, 2. §. de contrah. emt. P. l. ex emto, §. 1. de act. emt. P.* ne propter difficultatem, que est in probatione domini, *l. 3. C. de sponsalib. impediatur hic contractus*, maxime commercis vitilis. Quare & res aliena vendi potest: quamvis res auctori a domino possit, *l. Ulpianus in l. rem alienam, 2. §. de contrah. emt.* Neque idem emtio corrumpit, quod euincatur res: nam ex eadem agitur pro euisione, pet quam præspectum emtori pro repetitione, in quantum sua interest, *l. in vendendo, §. 6. de contrahen. emt. P. l. ex emto, §. 1. de act. emt. P.* Sic qui vendit se obligat ad tradendum: & si dominus est, rem tradendo statim dominum emtorem efficiat, *l. ex emto, §. 1. de act. emt. P.* si pure vendat nec iure communi licet penitere impune: & necessitatem habet implementi perfecta venditio, *l. sicut de actio. C. l. 3. de rescin. ven. C.* Veruntamen *†* venditor ante traditionem dominus remanet, & quamvis per actionem ex emto cogi possit, præcise, si possit, tradere: tamen interitum alii potest vendere, & dominium in eum tradendo transferre: & sic ex emto actioe a priore emtore cogetur quanti sua interest præstare, *l. qui tibi, §. de hered. vel actio. ven. C. l. quoties, de rei vin. C. l. si ancillam, §. 1. §. l. si par. §. de actio. emt. C. l. si tibi, C. de iis qui a non dom. manusmissi sunt, l. Quintus, de actio. emt. P.* alii que *†* cens, ut lege Cornelia de falsis, *l. qui duob. ad leg. Cornel. de fals.* At tamen dura hæc mihi videtur sententia, & non obstat prima venditione, licet domio rem vendere alteri, & tradendo dominium trāsferre. Duram porro arbitror, quod non liceat, ut faciant omnes, perfecta emtione penitere, nisi arhis datis, & amissis: & iam videatur perfecta emtione de se esse dominus, nec amplius possidere ciuilit. Sed huius morbo remedium facile adhibitur est; ut in prima venditio re, in qua traditio realis non est, fiat ficta, & constitutum, quo venditor trāsferat possessionem per traditionem instrumenti, vel alterius rei: & constituit se precario & nomine ementis possidere: quo casu aduersus hanc venditionem ita factam primam, nihil obest, pactum aliud, vel venditio, vel traditio**

alteri a venditore facta, in *l. si per fundum, quæ a mod. seru. am. l. si quis, §. fin. autem, de donat. C.* & sic constitutum trāsferit p. alienationem, *l. quadam mulier, §. ibi glo. Bartbo. Angel. & alii de res vindicat. P. l. quimus, §. 1. §. ibi Angelus, de acq. poss. l. quod meo, §. ibi Bartbo. eod. tit. l. certe, §. 1. de preca. ca. cum venissent, §. ibi glo. §. doctor. de restitut. spolia. & alia que suo loco diximus, pro traditione haberi. Et fortius constitutum est pacto de non alienando: nam per illud non impeditur dominium in alium translatio, *l. ex lege, de condit. oblig. cau. C.* etiam si dictum fuerit, ut realienata reseat dominium ad priorem dominum, tamen si ultra dictum fuerit, ut is in quem res ea lege, transfertur, constituit se nomine cedentis possidere, & alienauerit, continuo dominium ad priorem redit. *Odofredus, Dynus, Paulus Castrensis, Bartholomeus, Alexander, in d. l. qui absentis, §. 1. de acq. possess.* Singulare *†* traque, quo *†* notat Oldradus, *conf. 139. incip. ad habendam aliquam notitiam, &c.* Constitutum esse de natura contractus, per quem quis intendit transferre dominium: & consuetum quoque apponi id, per quod mens efficacius assequitur suum finem seu effectum, *l. si quis locuples, de manusmiss. restit. am. l. quisquis de lega. 3. l. 1. cir. med. com. de lega. Ideo *†* omittum pro appposito haberi & contineri sub illa abbreviacione notarii, & cetera, qua omnes consuetæ clausule continentur: etiam si a contrahentibus non sit expressum, ut ait Socinus, *consil. 239. incipiente, sed ad hanc, lib. 2. §. consil. 231. lib. 4. incip. presentis consultationis, vide hac de questione late Traquellum, tracta. de iure constituti, parte 3. limit. 31. nu. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. §. Hæc sententia vel ex eo præter interpretum rationes, videtur acquiescere, quod natura emtionis sit: ut postquam perfecta est, si ea pura sit, periculum rei & commodum ad emtorem pertineat, *l. 1. 2. penul. §. fin. de peric. & commo. rei ven. C. l. fructus, C. de action. emt. §. cum autem, de emtio. ap. Iustinia.* si res certa & in indiuiduo vendita sit, non si in genere, seu in specie; nondum per indiuidua distincta, per mensurationem, vel alia certitudine, *l. si in venditione, 1. 0. §. 1. de peric. & commo. rei ven.* quamquam res emtori tradita non fuerit, *d. §. cum autem, l. fin. C. de peric. & commo. rei vend. lib. 4. tit. C. 48. ut eius interitus pro traditione habeatur in præiudicium emtoris, l. cum emt. l. §. mortuo, de rescinden. vend. P.* dummodo custodiam ante traditionem venditor præstet, *Leonus qui emtis, 1. 4. de fur. P. l. venditor domus, 3. 7. §. sequen. de act. emt. P.* nec sit in culpa, dolo, morave tradedi, *l. cum inter emtorem, 4. C. de peric. & commo. rei ven. l. illud, §. l. custodiam, §. l. si vendita, eod. tit. P.* vel delicto suo non adimatur, *l. si fundum loca. P.* Quorum igitur iuste dici poterit eum dominum non esse, cui res perit? & si sit, qua fronte admittetur venditionem rei alienæ, si qui vendit antea, vendita eadem iam defierit suo periculo tenere? Quid interesset inter puram & conditionalem venditionem, in qua, si res sub conditione vendita pereat ante conditionis implementum, damnum, sicut & fructus pertinent ad venditorum? *l. necessario, §. quod si pendine, de peric. & commo. rei vend. in P.* nisi emtor periculum in se, huius temporis, susceperit, *l. si in venditione, eod. tit. de peric. & commo. P.****

De Actione emti, & venditi.

Cap. 19.

Lib. 19. Tit. 1. Lib. 4. C. tit. 49.

- 1 Emtionis & venditionis actiones ciuiles & pretoria.
  - 2 Emti & venditi actiones pro quibus competunt.
  - 3 Accessiones que sunt rebus venditis.
  - 4 Emti & venditi actio, quibus personis datur, aduersus quos, & ad quid.
  - 5 Estimatoria actio que, & pro quo datur.
- A**ctiones *†* ex emtione, ciuales & pretoriae prodire sunt. Ciuales emti, venditi, *l. proinde, l. 33. de ad. edict. & vitiles, Pretoriae redhibitoria, & estimatoria quanto minoris, & dilicta in factis. *†* Actiones *†* emti & venditi primum competunt, ut fides conuentionis, & lex impleatur: quod si nihil conuenit, tunc ea præstabitur, que naturaliter insunt huius iudicij potestate: ut res emtori tradatur pretium venditori, *l. ex emto, §. 1. l. 1. & 2. de act. emt. Paul. in emtionibus, 4. 4. de pact. P.* ut habere, licere emtori cauere, & possessio detur, vel in id quanti interest condemnentur, *d. l. ex emto, §. ex emto, §. l. 1. eod. a tempore moræ, id est, ab ea die qua sine difficultate tradere potuisset, l. 3. §. fin. de actio. emt. P.* Si quid circa venditionem celauit emtorem ignorantem, & improbatumore in eo uersatus *d. l. 1. §. 1. eo ut præstet quanti interest emtoris: ut si celauerit fundum uendens, seruitem, d. l. 1. §. 1. & l. quaro, 4. 0. §. cum hoc, l. in vendendo, §. 6. de contrah. emt. P.* si uas non integrum pro*